

BUITEN

15^e JAARGANG N°. 25.

ZATERDAG 18 JUNI 1921.

VAN NESTEN EN EIERN.
NEST MET JONGEN VAN DEN BOSCHRIETZANGER.
Naar de teekening van Sj. Kuperus.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

VAN TWEEËRLEI RAS, (25), DOOR HAL G. EVARTS . . .	BLZ. 290
ROTSTUINTJES IN LAREN, DOOR G. S. GEÏLL. . .	BLZ. 292—295
KAMPONG-LEVEN IN HET HARTJE VAN BATAVIA, DOOR W. LUBBERINK	BLZ. 294
VOLKSRAADSELS MET VARIANTEN (SLOT), DOOR J. SCHUITEMAKER Cz.	„ 295
VAN NESTEN EN EIEREN (SLOT), DOOR BATO, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 289, 296—299
HET MOTORRIJWIEL VAN OTTO PATENT, DOOR G. BRUNINK	BLZ. 297
HOE DE DIEREN SPREKEN (30), DOOR WILLIAM J. LONG, VERTAALD DOOR S. CILIA STOFFEL . . .	„ 299
AVONDRUST IN 'T HOLLANDSCHE POLDERLAND, ILL. . .	„ 300
VOSSEN-SPEURZIN, DOOR A. F. VAN BEURDEN . . .	„ 300

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

VAN TWEEËRLEI RAS

25)

DOOR HAL G. EVARTS.

FLASH kreeg van tijd tot tijd een glimp van Vermout te zien, die geluidloos volgde. Hij droeg zijn Winchester karabijn in de hand en hield zijn duim aan den aanslag. Geen enkele maal stak hij een van de kleine open ruimten in het bosch over, eer Moran tusschen de boomen aan de overzijde verdwenen was. Flash had Moran dikwijls zien besluisen. Hij besloop nu ook iemand — Flash begreep eindelijk de waarheid — zij joegen met opzet dezen man na, om hem te doden. Een woeste vreugde doorschokte hem, maar tegelijk werd zijn ongerustheid ook grooter.

Van elke aftakkende kloof liepen nieuwe sporen op het hoofdpad uit. Dit had hem heel wat nieuws te vertellen. Al die verschillende soorten lucht waren voor zijn trillenden neus even duidelijk te onderscheiden als de schelle kleuren van een lappendeken voor het oog van een mensch. Weliswaar was het meerendeel van die sporen oud en was er sinds den vorigen dag geen nieuw bijgekomen, maar hij kende de gevaren van de plaatsen, waar zij heenvoerden, maar al te goed. Ook de beide mannen hadden veel opgemerkt. Het pad langs de hoofdrijver was zoo veel betreden, dat het een breed en diep spoor vormde; de paadjes, die van de zijklouven er op uitliepen, waren, hoewel smaller, toch te diep ingetrapt, dan dat dit veroorzaakt kon zijn door de enkele wilde dieren alleen, die hier op zoo'n beperkt terrein leven konden. Het feit, dat er bijna geen sporen van wild te vinden waren, bewees bovendien dat de streek dikwijls en grondig afgejaagd was. Al de open ruimten tusschen de boomen toonden duidelijk, dat hier jaar op jaar verscheidene paarden gegraasd hadden. Moran dacht onmiddellijk aan de karavaan van Brent, die heel wat sporen moest hebben nagelaten gedurende de vele bezoeken, die deze met een lasttrein, bepakt met voorraden, aan de misdadigers gebracht had.

Plotseling kwam er verandering in het gedrag van Flash. Toen zij bij de monding van een kloof kwamen, die links van hen op het hoofddal uitliep, voerde de wind hem de lucht van de mannen zelf toe. Zij waren nog een heel eind weg, maar toch was de lucht hier al zwaar bezwangerd met hun gemengden lichaamsgeur. Hij schrikte er voor terug, deze plaats bij dag-

licht te betreden. Maar Moran ging ook niet verder. Hij had gevonden, wat hij zocht — alles, wat hij bij mogelijkheid op deze manier vinden kon. Hij wist, dat Flash nu de lichaamslucht geroken had. De mannen waren daar — in die kloof. Het zou zelfmoord zijn, met zijn tweeën het sombere ravijn binnen te gaan. Bovendien zou hun verder doordringen, zoo zij ontdekt werden, slechts dienen om de bandieten te waarschuwen.

De ingang tot de kloof was nauw, nog geen vijftig meter breed, en geflankeerd door loodrecht oprijzende rotsen. Het breede spoor liep de kloof in, terwijl slechts een smal paadje de oevers van de hoofdrijver verder volgde. Even vóór den ingang van het ravijn was een open ruimte, die het gewone, dicht met gras begroeide weiland zou zijn geweest, zoo niet elke opeenvolgende lente het water van de smeltende sneeuwoopen het beekje, dat het ravijn doorsneed, tot een razenden bergstroom gemaakt had, die buiten zijn oevers trad en het lage land overstroomde. Die overstromingen voerden tal van boomstammen en rotsblokken met zich mee. Het lichtere drijfhout werd nog verder meegesleurd, maar de steenklompen bleven liggen, zoodra de drijvende kracht, die ze meegevoerd had, zich over de open vlakke verspreidde. Zij hadden tezamen een rotssteen borstwering gevormd, die als waaivormig uit de monding van de kloof geworpen was. Daarachter en onmiddellijk binnen de grimmig uitzierende rotsmuren groeide het hooge mastboomenhout, dicht en weelderig.

De twee mannen keerden op hun weg terug. Flash begreep deze onverwachte frontverandering niet goed, maar wist wel, dat het zoo het beste was. Het kon onmogelijk goed afloopen, als men bij daglicht die donkere kloof binnendrong.

Zij reden verder de Yellowstone langs, tot waar deze zich met de Thoroughfare vereenigt, en volgden toen de laatste rivier stroomopwaarts tot bij het kamp. „Morgen zullen wij den boventuitgang van die kloof opzoeken,” zeide Vermout onder het rijden. „Maar vóór wij die rotsen opkruipen, wil ik eerst naar het kamp teruggaan en de jongens vertellen, waar de schuilplaats is. Het zou kunnen gebeuren, dat zij ons ontdekken een paar seconden vóór wij hen in het oog krijgen. Het ravijn zal wel over de heele lengte door steile rotsen geflankeerd zijn en geen anderen uitgang meer hebben dan boven aan den top. Maar daar moeten wij zeker van kunnen zijn. Als dan de jongens van Bar T. komen, kunnen wij hen van twee kanten tegelijk aanvallen.”

Het briefje dat Flash dien avond aan Betty bracht, bevatte het nieuws, dat de schuilplaats gevonden was. Toen de hond aankwam, vond hij haar niet in de hut; hij volgde echter haar warm voetspoor en trof haar boven op de rotspunt met Vader Kinney aan.

Het was te donker om te kunnen lezen; dus stak Kinney lucifers aan, die hij met de hand beschuttede. Zij vond het bericht onrustbarend en maakte zich vreeselijk bezorgd over Moran. De uitwerking van het nieuws op den ouden man naast haar was precies het tegenovergestelde. Hij keek terug op een wakker leven van meer dan een halve eeuw en vond, dat zijn liefste herinneringen die van de wildste dagen waren. Hij voelde, dat hij zich niet buiten den komenden strijd zou kunnen houden. „Binnen een dag of wat zal het zijn, of de hel hier losgebroken is,” voorspelde hij en het meisje ontdekte een verlangenden klank in zijn stem.

Door de boomen blonk een doffe gloed op de plaats, waar het politiekamp door de uitspringende rotspunt verborgen werd. In een weiland aan den anderen kant van den heuvelrug flakkerde een helle vlam; Kinney begreep dat Harmon daar juist met de mannen van de boerderij aangekomen was. En nog een ander klein lichtpunt trok zijn blik tot zich; hoog tusschen de kale toppen bij den Twee-Oceanenpas slingerde het in verschillende richtingen heen en weer. Verweg in de heuvels bij de Sunlight Gap gaven een paar korte lichtflitsen antwoord. Kinney legde zijn arm om de schouders van het meisje.

„Oorlog, kind! Oorlog!” zeide hij. „De roovers geven hun vuurseinen door de heuvels rond.”

HOOFDSTUK XXI.

Boven de toppen van het Oostelijk gebergte vertoonden zich de eerste flauwe strepen grijs in de lucht; de mannen in het politiekamp stonden op — en vonden den ouden Vader Kinney op een boomstronk bij hen zitten. Hij riep Moran ter zijde.

„Ik heb Flash bij haar gelaten,” zeide hij. „Mijn jongen, ik ben van plan, zelf aan dit spelletje mee te doen. Nash was degene, die Harte op moord uitzond en Teton Jackson was mijn vriend. Ik verlang er naar, vóór ik sterf, Nash nog eens op een afstand van minder dan driehonderd meter vóór mij te krijgen.” Een aandenken uit vroeger dagen bengelde aan zijn heup. Het geweer, dat hem in het verleden van dienst was geweest, was hem ook nu goed genoeg. Het was het oude modelgeweer van de grenstroepen, het moorddadige nummer 45 van het zeventigste regiment. Op de weide hinnikte een paard en in de heuvels gaf een ander antwoord. Tien minuten later reed Harmon het kamp binnen.

Vermout was van plan het pad aan de bovenzijde van de kloof nog dienzelfden dag op te zoeken en den volgenden dag van twee kanten aan te vallen. Het werd juist licht, toen de houtvester, de schout van politie, Kinney en Moran hun paarden in een stevigen draf brachten en het pad langs den oever van de Thoroughfare opreden. Honderd meter van het kamp werd het paard van Harmon plotseling schichtig en sprong snuivend van den boschrand weg — daar tusschen de boomen vertoonde zich Flash. Betty wist wel, dat in het gevecht niemand van achteren op Moran toe zou kunnen sluipen, als Flash er bij was; dat Flash, wanneer zich de gelegenheid voordeed, voor zijn baas zou vechten als een baarljke duivel; daarom had zij den hond weggezonden in weerwil van de strenge vermaningen van Vader Kinney.

Zij lieten hun paarden in een dicht begroeid bekken achter en beklommen de helling van den berg te voet. Deze streek was een ware doolhof van kale heuvelruggen en daartusschen liggende kloven. Het was middag, toen zij aan het hoogste punt kwamen van de engte, die zij zochten. Een zwak spoor leidde daar vandaan. „Dat is al, wat wij noodig hebben,” zeide Vermout. „Laten wij weggaan, vóór zij ons hier zien rondkruipen.”

De kloof verbreedde zich snel, maar werd naar beneden toe heel nauw. Toen de mannen er boven langs liepen, hielden zij zich een goed eind van den rand, om te vermijden, dat zij boven de rotsen uit tegen de lucht gezien konden worden. Dáár, waar de kloof het breedst was, sloop Flash naar den rand. Moran hield hem goed in het oog. Een paar voet van den buitenkant ging Flash plat op den grond liggen en keek naar den tegenoverliggenden rotswand, een vijfhonderd meter van hem verwijderd. In den tijd, dat hij hier in het wild geleefd had, was hij dikwijls naar dit punt gegaan, de eenige plaats, vanwaar het geheime kamp te zien was. Moran zag, dat zijn nekhaar rechtop ging staan. Zijn ooren stak hij puntig vooruit.

„Flash ziet ze!” zeide Moran.

De vier mannen gingen plat voorover liggen en kropen naar Flash toe. Kinney duwde voorzichtig twee steenen naar den rand en keek door de spleet er tusschen naar den overkant. De anderen volgden zijn voorbeeld en een enkele blik was voldoende om allen twijfel over de ligging van het beruchte hol weg te nemen.

De tegenoverliggende wand van de kloof rees tot op de halve hoogte loodrecht naar boven; vandaar tot aan den top was een halvemaan-vormige holte ingekerfd. De bodem van deze grot was bijna geheel vlak en vormde een rotsbank, die verscheidene hectaren oppervlakte besloeg en met een dicht sparrebosch bedekt was. De omringende rotsmuren, die schuin naar boven liepen, waren zoo glad als glas evenals de wand, die van den bodem van de grot steil naar beneden viel.

Het leek, of het onmogelijk moest zijn, deze holte langs eenigen weg te bereiken, maar de in de heuvels geoefende oogen van de vier mannen ontdekten het pad bij den eersten blik. Langs den loodrechten rotswand liep een smal streepje schuin naar boven; het begon bij de boomen diep beneden in de kloof en voerde geleidelijk hellend naar den hoek van de met sparren begroeide bank, die ver in de rots terugweek. Op grooten afstand leek het slechts een hier en daar afgebroken rotsader, maar de mannen, die in deze streek zoo goed thuis waren, wisten wel, dat het een vooruitstekend rotsrandje was, dat schuin langs den voorwand van de steilte naar boven liep; het was zonder twijfel breed genoeg om een voor menschen begaanbaar pad te vormen en misschien konden er zelfs wel paarden langs trekken. Ergens in de holte moesten dan de hutten zijn, die den vluchtelingen een veilige schuilplaats boden.

Terwijl zij nog op den loer lagen, verscheen een rij paarden aan het lagere uiteinde van het rotspad; zij liepen één voor

één achter elkaar langs de wand van de rots. Er waren er vijftien. Op het laatste paard reed een man, die de anderen aanzette.

„Ik herken den man niet, maar de paarden zijn van Brent,” zeide Moran.

„Dan zullen wij dien ook gevangen nemen”, besliste Vermout. „Morgenochtend bij zonsopgang zullen wij de jacht ten einde brengen.”

Vader Kinney schudde het hoofd.

„Dat zou net te laat zijn,” zeide hij. „Zij maken zich gereed er van door te gaan. Wij zullen vanavond nog onzen slag moeten slaan. Ik ken de teekens.” Hij sprak met zulk een overtuiging, dat zijn vrienden onwillekeurig onder den indruk kwamen.

Deze oude strateeg uit de heuvels had al, wat hij van de zaak te weten was gekomen, met elkaar in logisch verband gebracht en was tot een eigen conclusie gekomen. De bandieten waren, zoodra de politie-brigade zich vertoond had, naar hun verborgen schuilplaats gevlucht. Zonder eenigen twijfel hadden zij van een gunstig gelegen punt af met verrekijkers het kamp bespied. Moran had al bij den eersten oogopslag bemerkt, dat Vermout en zijn mannen geen gewone jagers waren en hij had al gauw de waarheid weten te ontdekken. Deze bandieten hier waren zeker niet minder slim. De sporen die Moran den vorigen dag gevonden had, waren een bewijs, dat Brent, wanneer hij hier op bezoek was, zijn paarden bij de Atlantic Creek liet grazen. Ditmaal was hij van zijn gewoonte afgeweken uit vrees, dat hun aanwezigheid de schuilplaats zou verraden; hij had ze nu hoogstwaarschijnlijk in een afgelegen dal ondergebracht, waar hun ontdekking niets beteekenen zou. Dat hij ze nu weer hierheen terughaalde, moest een dringende reden hebben. Naar alle waarschijnlijkheid had één van de bende den avond tevoren Harmon met zijn dozijn mannen zien aankomen. De lichtseinen waren de boodschap voor Brent geweest, dat hij met de paarden komen moest.

„Zij zijn bang, dat de hel hun wel eens een beetje te heet gestookt kan worden”, zeide Kinney. „Zij hebben hier zadels verborgen. Als zij den heelen nacht doorrijden, kunnen zij wel dertig mijlen afleggen. Dan kunnen zij zich naar verschillende richtingen verstrooien, en elk op zichzelf een goed heenkomen zoeken, tot de jacht opgegeven wordt. Neen, het is beter, vanavond onzen slag te slaan.”

De vier mannen kropen van den rand weg. Vermout was iemand, die van snelle beslissingen hield en hij moest de logica van Kinney's redeneering erkennen. Zij hadden geen tijd te verliezen.

„Wij mogen niet de kans loopen, dat zij ons ontsnappen,” zeide hij. „Maar wij zullen hard moeten werken om ze vanavond nog in te sluiten. Harmon's mannen hebben den langsten tocht te maken, dus zal ik met mijn jongens naar den boveningang trekken en te voet het pad door de kloof afgaan. Harmon kan, als hij hard rijdt, met de zijnen een of twee uur na donker de monding van het ravijn bereiken. Als de twee anderen dan hier blijven, kunnen zij opletten, of er iets bijzonders gebeurt en welken weg de bandieten inslaan, voor het geval zij op stap gaan, éér wij terug zijn. Voegt u dan vanavond bij de mannen van Harmon. Die kunnen moeilijk het breede spoor langs de Atlantic Creek missen.”

De tijd was kostbaar. Terwijl Kinney en Moran bleven, om op den loer te liggen, gingen de beide anderen denzelfden weg dien zij gekomen waren, terug.

Nadat de schout van politie en de houtvester hun paarden weergevonden hadden, zaten zij vlug op en reden samen tot laat in den namiddag zoo snel zij konden. Bij een riviertje, dat in de Thoroughfare uitstroomde, sloeg Harmon zijwaarts af in de richting van zijn kamp. Beide paarden waren doodmoe, maar de afstand was nu niet groot meer en geen van tweeën spaarde zijn dier. Vermout bereikte het eerst de plaats van zijn bestemming. Een half uur later zag de meesterknecht van de Bar T. Harmon's paard een kromming omrennen. Het dier was met schuim bedekt en liep als razend. De meesterknecht riep den man, die voor dien dag aangewezen was de paarden bijeen te houden, aan.

„Breng ze hier, gauw,” beval hij. De man steeg op en vloog als een wervelwind heen, het dal in.

„Laat elk een paard zadelen! En vang één van allen een versch paard voor Harmon op!” beval de meesterknecht. „Wij zullen dadelijk moeten opzitten.”

(Wordt vervolgd).

Foto C. Steenbergh

WATER- EN ROTSPARTIJ OP „DENNENOORD" TE LAREN.

ROTSTUINTJES IN LAREN.

LAREN, het dorp van de schilders, in 't Gooi, heeft nog meer te bieden dan schilderkunst, die tot dusverre in hoofdzaak de natuur tracht op het doek weer te geven. Een andere kunstuiting, door bijgaande afbeeldingen verduidelijkt, trof ik aan op een zeer bescheiden plekje, ik zou haast zeggen met zeer veel zorg verborgen, achter een huisje aan de Noolsche weg. Op dezen hoogen, schralen zandgrond heeft de tuinarchitecte, Mej. J. G. van Zijdveld uit Laren, iets buitengewoons tot stand gebracht, zij heeft hier op een hoekje grond, dat men uit een land- en tuinbouwkundig oogpunt als beslist minderwaardig zou aanduiden, in twee tot drie jaar tijds prachtige stukjes natuurschoon geschapen, die een bezoek overwaard zijn. Ik schat het tuintje nog geen 400 M². groot en toch zijn daar een paar kleine vijvertjes, plasjes, een oud begroeid muurtje met rotstuintje en een hoek vaste planten, die een rijkdom van snijbloemen kunnen geven, logisch naast elkaar aangebracht, en tot een natuurlijk geheel in zoo korten tijd omgetooverd. Allereerst de vijvertjes: als natuurlijke plasjes zijn ze met vaardige hand aangelegd, met water- en moerasplantjes verrijkt en natuurlijk verlopen de lijnen en rijzen de kanten uit het water op. Maar ook de groote en kleine keien, de brokken Noorsch graniet en andere zwerfsteenen, die hier in den zandbodem gevonden worden, zijn met zorg gelegd, met zóó groote kennis van de natuur gerangschikt, dat 't geheel als het ware daar in al zijn pracht en natuurlijke losheid zoo gevonden is. De vijverranden, die men van cement, tegenwoordig ook al, ook voor zeer groote vijvers, zelfs geheel van asphalt maakt, zijn volkomen overgroeid en verdwenen en zachtkens stroomt het water toe, dat de sterke verdamping aanvult en het niveau op peil houdt. En al mag het wat vreemd aandoen, daar op die hooge gronden zulk een kunstmatig vijvertje aan te treffen, toch stemt het zoo prettig juist daar zulk een tintelende waterspiegel te vinden; zoo frisch en vroolijk blinken door 't water en tusschen den

grond en planten de helder witte, in den loop der eeuwen afgesleten stukken kwarts, zoo rijk en geheel afwijkend van de omgeving is de flora, die gevormd wordt in hoofdzaak door de zoo uiteenlopende groepen: de water-, moeras- en rotspantjes. Ook al zou men in de omgeving van Hilversum en Laren op de hei niet de bekende natuurlijke plasjes en meertjes aantreffen, dan toch is zulk een kunstmatig aangelegde tuin, mits goed aangelegd en door een met zorg gekozen, verrijkte flora getooid, volkomen op zijn plaats. Een laag muurtje met rustbank omvat een hoekje van den tuin en houdt den aardwal achter zich tegen, zoodat het kleine met platte schijven van roodbont zandsteen bedekte plateau veilig ligt en ook bij regenval niet met aarde overspoeld kan worden. Een uitstekend materiaal leveren deze platen zandsteen van onregelmatigen vorm, ze bieden aan enkele plantjes gelegenheid wortel te schieten in de vrij gebleven plekjes aarde en vormen een uitstekend looppad. Het steunmuurtje, van platte baksteentjes opgestapeld, zóó los, dat de overhangende en opklimmende planten voor nieuwe wortelvorming ruimschoots gelegenheid hebben, is zoo goed in kleur en zoo oud, dat het volkomen in het geheel opgenomen is en daarmee vervloeit. Kunstmatig gevormd, van gelijke steentjes opgestapeld, en vrije beplanting; de Saxifraga's, Sedums, Primula's, Arabis en vele andere plantjes helpen den overgang met de omgeving bevorderen en Campanula's, Phlox, Asters en vele andere vaste planten bekronen met Rhodo's en Azalea's, met Bertje gestutte aardwal. Een aanleg als hierbij is afgebeeld en beschreven mag stellig als hooge kunstuiting beschouwd worden; het nabootsen van de natuur en daarbij de flora op een juiste en toch natuurlijke wijze verrijken, zoodat vanaf het vroege voorjaar tot laat in den herfst van een kleurenpracht van bloem en blad genoten kan worden, dat is wel een

Foto C. Steenberg.

HET RIJKSTE HOEKJE VAN DEN TUIN.

van de beste uitingen onzer tegenwoordige tuinarchitectuur. En welk een genoegens biedt zulk een tuintje aan den natuurliefhebber, ja hoevelen worden niet tot zulke bevoorrechten gemaakt door de pracht en den rijkdom van zulk een geheel, door het aantrekkelijke van de vele planten ieder afzonderlijk. Onder de altijd groenblijvende gewassen en coniferen, de kegeldragers, treffen wij als de interessantste vormen aan: de *Chamaecyparis obtusa nana*, de *Ch. filefera nana* en *Ch. lycopodioides* (gelijkend op een prachtige varen, zoo fijn is de vertakking en stand der platte naalden), verder de *Berberis dulcis compacta*, de *Juniperus tripartita* en *Pfilzeriana*, van de gewone spar eene variëteit, de *pygmaea* en enkele kleinere meer kruipende *Taxus*-vormen; verder als groenblijvers nog de *Ilex crenata*, en onder meer de mooie bloeiers *Rhododendron praecox* en *Rh. hirsutum*.

Een vrij droge opsomming, die plantennamen; maar voor liefhebbers van iets moois uit dien rijken schat van variaties in het plantenrijk, al of niet op kunstmatige wijze door onze kweekers verkregen, zijn enkele namen gewenscht. Ook acht ik het noodig, dat zoo nu en dan op de vele prachtige nieuwe vormen van eenjarige zaadplanten, van vaste planten, van struiken en boomen eens wat meer de aandacht wordt gevestigd, al is dit hier niet aan de orde. Maar stellig verdienen vele nieuwigheden, doordat ze getoond hebben uit te munten boven hunne ouders, hetzij door bloeirijkheid, door nieuwe kleur, door winterhardheid, door meer geschiktheid als snijbloemen, enz. hier en daar een plaatsje te verkrijgen om hunne qualiteiten te laten zien.

Onder de groote verscheidenheid van rotsplantjes troffen wij o. a. aan naast de gewone *Arabis alpina* en de gevuld bloemige, planten van *Campanula Reineri*, *C. carpatica* en *C. pusilla*, van de wat hoogere asters *alp. Goliath*, *Aster amellus Rudolph Goethe* en *Aster acris*, de *Primula Juliae*, de rijk witbloeiende *Iberis semp.* *Snowflake*. Verder natuurlijk de interessante vormen der vele *Saxifraga*'s, der *Sedums*, waarvan extra aan te bevelen is de *Sedum pulchellum*, verder *Linum perenne*, een paar *Linarias*-soorten, de *Stachys corsica*

en vele *Veronica*'s (*repens*, *Gutheriana*, *rupestris*, *incana*). Er zijn hier nog slechts enkele genoemd, die de meer bekende plantenvormen komen aanvullen; een vluchtige blik in de prijscouranten toont dat duidelijk. Maar waar de keuze moeilijk valt, is hulp, vooral bij de juiste rangschikking, voor een goed gekozen standplaats, van zeer veel gewicht.

Van geheel anderen aard was een jonge aanleg, dien wij ook in Laren bezochten: een groote tuin aan den Naarderstraatweg, het buitenverblijf „Dennenoord”. Ik herinnerde mij, dat dit huis vroeger door zwaar geboomte omringd was en thans staat het daar, open en frisch, toch nog door verschillende, bij de velling gespaarde, boomen goed geflankeerd en van een mooien achtergrond voorzien. Geplaatst op een breed grondvlak met een vrij terras aan twee zijden is de indruk, dien het gebouw door dezen gewijzigden tuinaanleg geeft, zeer prettig. Van het vrij hooge terras af daalt men met een breede trap af naar het nog jonge rosarium en is achter het huis een terrasvormige overgang naar een ruim gazon, omlijst door zwaar geboomte, waarbij een prachtige groep van frisch ontwikkelde *Taxus* de aandacht trekt. Een regelmatige vijver en een grotere onregelmatige vijver met rotspartij zijn de verdere groote aantrekkingspunten in dezen tuin. Eerst in October 1919 voltooid, moet toch gezegd worden, dat bij deze zoo moeilijke verandering Mej. van Zijdveld, die ook dezen aanleg behartigd heeft, reeds thans veel succes heeft; groote, uit een dicht bestand vrijgekomen, boomgroepen zijn met voorbeplantingen reeds verfraaid en de aanvankelijk kale rots-groepjes beginnen mooi te overgroeien. Een rustige prettige indruk maken in de rotsgroepen een paar grasvlekken, als het ware op die plaatsen ontstaan, waar de aarde zich opgehoopt heeft als verweerings- of aangeslibde grond.

Wat een goede smaak en vakkennis vermogen op het gebied van tuinaanleg bleek mij in het Gooi, waar stellig nog veel meer moois te zien is. Eene opwekking, zulke juweeltjes van tuinarchitectuur eens te gaan zien, mag zeer zeker ter harte genomen worden.

G. S.

Kampong-leven in het hartje van Batavia.

WANNEER ge u op Menting, het ruime wegenkruispunt ongeveer in het centrum van Weltevreden, bevindt en ge keert u met het gezicht naar het Noorden, dan hebt ge aan uwe rechterhand, verborgen tusschen de groote, rijke erven van twee Europeesche woningen, een smal gangetje. Dit slopje, een modderpad vol verraderlijke kuilen, en los op den weg liggende steenen, geeft toegang tot een dier groote inlandsche nederzettingen, welke nog steeds als historische overblijfselen tusschen de door Europeanen bewoonde wijken, zijn overgebleven. Wel worden de Javaansche ingezetenen van de gemeente Batavia geleidelijk naar buitenwijken verdrongen om plaats in te ruimen voor de zich zoo snel uitbreidende Europeesche bevolking, maar hier en daar resten nog overblijfselen van den ouden toestand. Het land Pengarengan 1) is een van die „restanten”.

Met die binnen-kampongs is het over het algemeen allerjammerlijkst gesteld, juist doordat zij gedoemd zijn te verdwijnen. Eenige jaren geleden vond een Arabische landeigenaar een radicaal werkend opruim-middel, door den brand er in te steken. Het land werd „schoon”, de bouwvallige krotten waren tot asch en de Inlanders... och, die vonden elders, meer naar buiten, wel weer een plek om te wonen.

Onderhoud van de binnen-kampongs bestaat niet, terwijl de huiseigenaren, grootendeels Chineezzen en Arabieren, hun belangstelling voor hun bezit niet verder uitstrekken dan de zorg, dat de huurpenningen steeds op tijd en in voldoende hoeveelheid binnenkomen.

Tot welke toestanden deze kampong-verwaarloozing leidt, moge blijken uit onder volgende beschrijving, gemaakt aan de hand van gegevens, die ik verzamelde bij een rondgang door Pengarengan in 1918, in gezelschap van den toenmaligen Inlandschen adjunct-rooimeester van Batavia.

Stel u voor een uitgestrekt modderig en oneffen terrein, waarop hier en daar klapperboomen, die met hun topbladeren gelijken op, met hun steelen in den grond geplante, reuzenplumeau's.

Zonder eenige regelmaat zijn op dit terrein neergekwakt eenige, wat gij Hollandsche lezer zoudt noemen, bamboeschuren of keten, grootere en kleinere. Deze schuren zijn de woningen der „dorpelingen”.

Beschouwen wij een dier woonschuren wat meer van nabij.

Het is een ongeveer zestig meter lange, drie à vier meter breede bilik 2)-loods, afgedekt door een atap 3)-dak. Langs het voorfront loopt een smalle, door een emper (luifel) overdekte galerij, waarop de deurtjes der verschillende vertrekken uitkomen. Stappen wij door een dier wankele, slecht sluitende deurtjes naar binnen, dan bevinden wij ons in een laag, bedompt, schemerig vertrek van een paar meter in het vierkant, waarin een kwalijk riekende atmosfeer hangt, die doet denken aan gedragen kleeren, rook en etensluchtjes. Het daglicht vindt zijn weg naar binnen door de retsen van den wand en de nooit geheel afgesloten deuropening. Veel licht is het niet, dat binnendringt, maar toch voldoende om het in de kamer aanwezige meubilair te kunnen onderscheiden; het bestaat uit een „balé-balé” 4), een betere dagen gekend hebbend rond houten tafeltje, een wankele

stoel en een uiterst primitief kapstokje aan een der wanden. Op het tafeltje staat een waterkruik met afgebroken hals. Hiermede is in zoo weinig mogelijke woorden beschreven, de aankleding van de „zit-slaapkamer” van het uit twee volwassenen en twee kinderen bestaande gezin van den Javaan Doel.

Wijlen mr. C. Th. van Deventer stelde in zijn in 1904 geschreven studie: „De Economische toestand van Java en Madoera”, het gemiddelde jaarlijksche inkomen van den Javaan op tachtig gulden. Dit bedrag mag zeker thans niet meer als geldende worden beschouwd, maar de hierboven gegeven inventarisatie zegt ons toch nog, hoe povertjes het met den grootsteedschen Javaan gesteld is. Onbillijk zou het nu evenwel zijn, deze armoedige huisvesting van het hierboven genoemde gezin, zonder meer te wijten aan een te gering inkomen. Integendeel, het loon van Doel als huisjongen bij een Europeesche familie en van zijn vrouw als baboe, zou ruimschoots voldoende zijn voor het huren van een goede woning en het stichten van een dragelijk huiselijk milieu. Het armzalige leven van den Javaan — en nu bedoel ik hier alleen den bewoner der groote

handelsteden — wordt voornamelijk beheerscht door de omstandigheid, dat de voorwaarden voor het scheppen van een behoorlijk milieu ten eenenmale ontbreken. Ik wil hier in herinnering brengen het boek „Kampongwee”, van den heer H. F. Tillema, waarin beschreven wordt welke jammerlijke toestanden op Java heerschen in de Kampongs der groote steden.

De Javaan, groote stadsbewoner, heeft steeds in een omgeving van modder en stank en in krotten van woningen gewoond. Hij heeft geen anderen toestand gekend. En het mag ons dan ook niet verwonderen, dat men in hem de lust om zich huiselijk in te richten, vergeefs moet zoeken. Doel koopt liever een groot zilveren horloge met bombast-doublé ketting, hel gekleurde dassen en sokken; en zijn vrouw besteedt haar geld liever aan mooie zilveren kabaja-spelden en fraaie imitatie-kant. Beiden kunnen dan ten minste paradeeren langs den grooten weg, of uitblinken in den warong, waar zij geregeld eten.

Wanneer ik sommige Europeanen zoo dikwijls smalend hoorde afgeven op den z'n geld verkwistenden Javaan, meende ik steeds ter verdediging te mogen aanvoeren, dat de Javaan zijn geld niet anders dan verkwisten kan. De Europeesche bewoners der groote steden blijven zoo geheel buiten het leven hunner bruine medemenschen, dat zij de levensuitingen der Inlandsche massa in den regel ganschelijk verkeerd beoordeelen.

Keeren wij thans terug tot onze woning, waarvan wij het woonvertrek voldoende bekeken hebben. In den achterwand is een lage, nauwe opening. Wanneer wij ons door dezen, niet op westersche lichaamsafmetingen berekenden uitgang gewrongen hebben, bevinden wij ons in een laag, benauwd hokje... de „dapoer”. 5) Van steen is hier een inrichting gebouwd, waarop boven drie open vuurtjes gebenaauwden rook, dien deze open stookwijze produceert, is geen andere uitweg gelaten dan door den keukeningang, via het woonvertrek naar buiten.

In rookwolken en stank schommelt het kleine Javaansche kind in de aan de zoldering opgehangen slendang, en wanneer de vader z'n spruit voortdurend hoort hoesten, kan hij zich troosten met de gedachte, dat Javanen-longen een groot

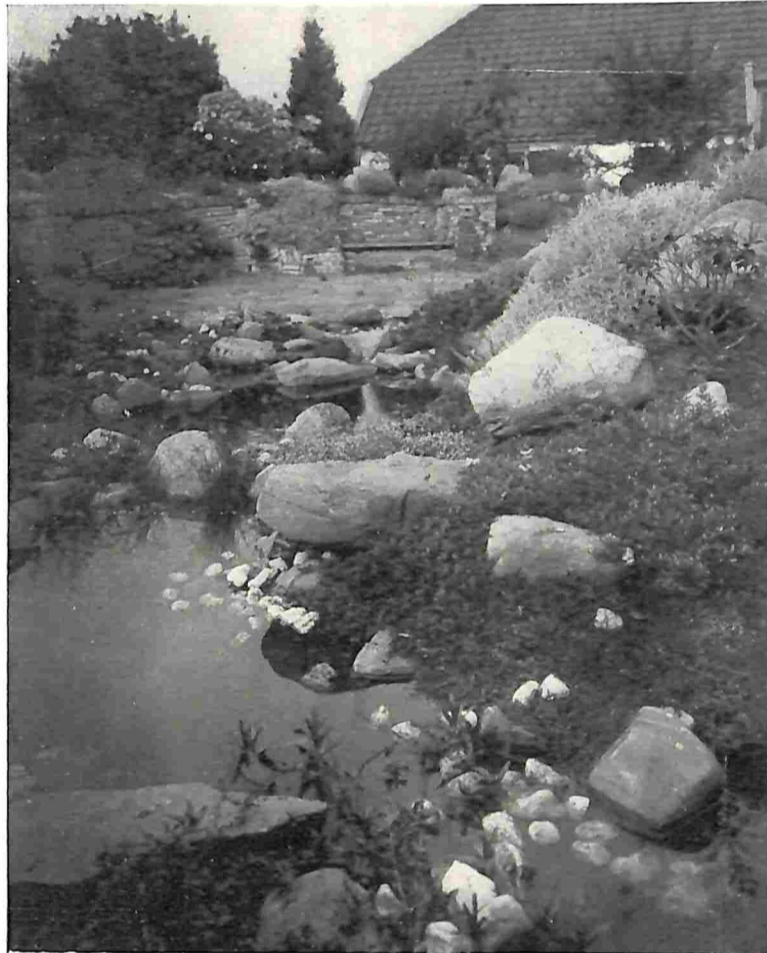

Foto C. Steenberghe.

ROTSTUINTJES IN LAREN. DE BERGBEEK.

aanpassingsvermogen bezitten en dat bovendien het gemeentebestuur reeds eenige jaren doende is, voor het zoo langen tijd verwaarloosde kampongvraagstuk een oplossing te vinden. Toen ik m'n ommegang deed was men onder leiding van den Inlandschen adjunct-rooimeester juist bezig, gegevens te verzamelen omtrent de woningtoestanden. Voordat deze gegevens verwerkt zijn, voor zij in teekening overgezet, in blauwdrukken vermenigvuldigd, door diverse commissies bestudeerd en den gemeenteraad becritiseerd.....

It is a long way....

En de Javaan berust, of, waar hij kan, werkt hij de uitvoering van voorloopige verbeteringen tegen. Met welk een moeilijkheden de hervormer in de Kampongs te kampen heeft, zou u dokter von Römer, de toenmalige chef van den Bataviaschen gezondheidsdienst, kunnen vertellen. Men luisterde naar hem niet eerder, dan nadat hij door zijn tactvol optreden en zijn op groote liefde voor zijn werk gebaseerden ijver, het vertrouwen van de Kampongbevolking gewonnen had en men overtuigd was, dat deze „hervormer” niet in eenige verbinding met huiseigenaren stond en geen belasting-rapporten samenstelde.

Huiseigenaren.... De loods, waarvan in het begin van dit opstel sprake is, behoort een schatrijken Arabier. De willekeur, waarmede deze man optreedt tegen zijne huurders, is meer dan schandelijk. 7) De huurprijs is onmenschelijk hoog. Van onderhoud wil hij niet weten. Komt er een lek in het dak eener woning en is herstelling noodig, dan verbiedt het Rooiwezen den Javaan, met eenig atap het gat te dichten 8) en de Arabier vindt blik te duur.

De Javaan heeft geen geld over.... dus wordt er niets gedaan, zoodat in den regentijd bij zware buien het gezin in een hoek van het vertrek samenloopt om te schuilen voor het binnenplassende water. De vloer is binnen eenige oogenblikken herschapen in een modderpoel, waaruit allerlei kwade dampen opstijgen. Het meubilair is door zijn verganen toestand bestand tegen vocht, het is verzadigd en kan niet verder bedorven worden.

En zoo'n toestand, lezer, heerscht niet in één woning, neen: *hij is regel*. En de autoriteiten staan machteloos tegenover deze huisheeren-tyrannie. De Arabier weet dat zijn bezit nog slechts een zeer tijdelijk karakter draagt, begrijpelijk is dan ook zijn absoluut gemis aan lust om eenige verbetering in de woonkrotten aan te brengen.

Hier en daar zien wij tusschen de schamele schuren nieuw opgetrokken, frisch uitzierende kamponghuisjes, met ramen, „echte” deuren en een voorgalerijtje. Hier wonen Inlandsche ambtenaren, schrijvers op kantoren, ofjuffrouwen, die een „beroep” uitoefenen, dat internationaal is. Is zoo'n juffrouw de bevoorrechte van den een of anderen Europeaan of rijken Chinees, dan blijkt deze gelukkige toestand uit een popperig-knusse inrichting harer woning.

Hierover een volgende maal.

W. LUBBERINK.

1) Particulier bezit van een aanzienlijke Indische familie.

2) Bamboe-vlechtwerk.

3) Gedroogde bladen.

4) Een breede en een halve meter hoge bamboe dan wel houten tafel, waarop een mat. Hierop slaapt het gezin.

5) Dapoer = keuken.

6) houtskool.

7) Hij is geen uitzondering.

8) Bestrijding van brandgevaar.

Foto C. Steenbergh.

ROTSTUINTJES IN LAREN. EEN MINIATUUR-VIJVER.

Volksraadsels met varianten.

(Slot)

Over *ijs* en *sneeuw*:

1. Ik ken 'n plank Van goddank
't Is geen iepen en geen essen,
Je zouwen 't niet raojen, al was je met je zessen.

2. Daar was een man, en 't was geen man,
Hij liep op een pad, en 't was geen pad,
Hij droeg het water zonder vat;
Ra-ra, wat is dat?

(Een bruijom loopt op het ijs met 'n stuk ijs in z'n hand).

3. Wit is mijn blad, slechts 's winters kan ik groeien,
En sta ik in de felste kou voor iedereen te bloeien.
Maar schijnt de zon, of stookt men hard,
Dan ga ik spoedig kwijnen
En ziet men mij verdwijnen.

(Ijsbloemen).

4. Ons lieve Vrouweken van Laken
Spreidt een wit laken
Op land en zand, maar niet op den waterkant.

Foto C. Steenbergh.

HET ROSARIUM OP „DENNENOORD”.

5. Eene planke Van Godes danke,
Het en is noch hout, noch eeke,
Noch eeke, noch hout.
Als ge het kunt raden,
Geef ik u eene tonne met goud.
(De laatste twee zijn raadsels uit Vlaanderen).

Uit Dendermonde:
Lapken, lapken, duizend lapken,
't Is genaaid zonder naald of twijn,
'k Geef u te raden, welk lapken dat zou zijn.
('n Wolk).

Uit Limburg:
Tusschen hemel en aard staat 'n lange groene gaard,
't Zijn geen eiken, 't zijn geen esschen,
Je zult het niet raden, al waart je met zessen.
(Regenboog).

De donder: (In Noord-Nederland.)
1. Holderdebolder liep over den zolder,
En zeven mansheeren konden holderdebolder niet
keeren.

2. In België.
Verre boven de drieschen
Hoorde ik 'n peerdeken brieschen.
Daar is noch wijf, noch man,
Dat het peerdeken breidelen kan.

De zon en de maan: (Uit Zeeland).
Rondom de meulen Liepen twee perretjes speulen,
Der is geen eenen ouwen man
Die dée twee peëren keeren kan.

De braambes:
Eerst zoo wit als vlas, dan zoo groen als gras
Dan zoo rood als bloed, dan zoo zwart als roet.
(Het zelfde raadseltje heeft ook wel als laatsten regel:
Smaakt alle kinders goed, en dan is het antwoord, 'n kers).

In Friesland heet het:
Der sit in jifferke yn 't grien,
Mei in mooi read rokje oan,
Als men ze knypt den skriemt se,
En dôch het se in stienen hert.

Vele dezer raadsels zijn me in den laatsten tijd toegezonden.
Andere vond ik in *Nederl. Volkskunde* van Dr. Schrijnen of
in „*Driemaandelijksche bladen van de Ver. tot onderzoek
van Taal- en Volksleven.*”

J. SCHUITEMAKER Cz.

[NEST MET EIERN VAN DE MEERKOET.

NEST MET EIERN VAN HET WATERHOEN.

VAN NESTEN EN EIERN.

(Slot).

WEER veel gemakkelijker dan van de laatste twee soorten, zijn nest en eieren van meerkoet en waterhoen te ontdekken. Bij de meerkoet, een vogel van ongeveer hoendergrootte, overheerscht vrijwel de zwarte kleur; een duidelijk witte voorhoofdsplaat valt daardoor nog des te meer in 't oog. Het is een vogel van onze meren, poelen en plassen, waar hij meestal lang niet zeldzaam is. De drukke levendige vogel zwemt en duikt als de beste, doch zijn vliegen is niet zoo bijzonder. Ook 't loopen op de gelobde teenen gaat wat eigenaardig. Het nest staat meestal tusschen riet en biezen en rust gewoonlijk op een aantal gebroken rietstengels, waaruit dikwijls ook de ondergrond alleen bestaat. De eieren (soms tot 15 stuks) zijn licht geelbruin met donkere fijne stipfels.

Het waterhoentje is kleiner dan de koet, ongeveer 30 cM., heeft heelemaal geen zwemvliezen en prijkt met een roode voorhoofdsplaat. Van boven is 't donker getint, de achterbuik is daarentegen wit. Verder vallen het omhooggeheven staartje en, bij 't voortbewegen, het voortdurend knikken van het kopje nogal op. Waar maar water is kan het voorkomen, ook vlak bij woningen soms.

Nest en eieren (tot 12 stuks) zijn een verkleinde uitgave van die van de vorige soort, alleen de vlekken of stippen zijn iets grooter. Men kan het nest vinden tusschen riet en biezen, zoowel als tusschen 't gras. Soms is 't heel netjes, staat 't op een hoog plekje, doch meestal is dat niet 't geval. De roep is krie, krie (van de meerkoet, kōw, kōw) of ook wel „kuwik” bij angst. Als men haar opjaagt, verbergt ze zich handig onder water; onder een blad van waterlelie of plomp steekt dan soms haar kopje uit, terwijl de lange teenen den stengel omklemmen.

Beide vogels blijven hier dikwijls den winter over. Het waterhoen komt dan zelfs wel eens in stadstuinjes (ik zag dat zelf drie maal) om voedsel.

Hoe verder de mensch doordringt, hoe meer de grond door hem uit den natuurlijken staat verworpen gaat, hoe moeilijker het voor zoo vele vogels valt een plekje voor de kindervlieg te vinden. Waar zij dan ook maar eenigszins de vrije hand hebben en ook de overige omstandigheden (voedsel enz.) meewerken, daar dringen velen tezamen.

Eén van die plekjes — de duinenstreek in 't algemeen leent er zich nogal goed voor — is onder meer het eiland „Hoek van Holland.” Niet alleen voor de reeds genoemden, als *scholekster*, *zilvermeeuw*, *grutto* en *boschduif*, maar ook de zoo goed bekende poldervogel, de *kievit*, van wien helaas wel ieder de eieren kent, doch niet weet, dat deze prachtige, gekuifde luchtacrobaat tot een van onze allermooiste vogels behoort. Op de lage weiden zijn ze thans overal te zien (gemakkelijk ook van uit den trein) en 's winters huizen er zeer velen aan het strand. Evenzoo vinden wij op „den Hoek” dat alleraardigst weidevogeltje met roode pootjes, dat ons óók zoo gaarne zijn naam toeroept, den tuter of te wel *tureluur*, of wel de zoo beroemde beoefenaars van het

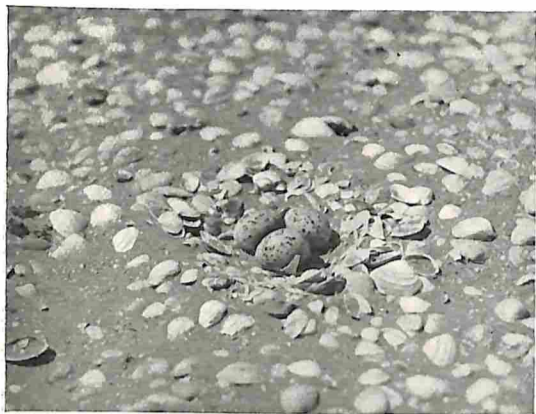

Foto Vredendaal.

NEST MET EIERN VAN HET
DWERGSTERNTJE.

Ook de schitterende bergeend, die haar eieren diep in een verlaten konijnenhol verbergt, is er geen zeldzaamheid en voorts zag ik er vele *piepers*, een prachtige *kiekendief* en vele anderen.

De nu volgende afbeeldingen geven de legfels weer van enkele diër vele naderen. Allereerst, de afb. hierboven, de *dwergstern* of *dwergzeewaluw*, de kleinste der vischdiefjes, een allerliefst, buitengemeen behendig vliegertje. Buiten de heel kleine vischjes, die zij, door zich eenvoudig in het water te storten, opduikt, verorbert zij ook heel wat insecten en larven, is mis-schien dus nog eerder nuttig voor ons, dan schadelijk. Zij broedt hier koloniesgewijze en de eieren liggen meestal op 't schelpenrijke, wat hogere strand. 'n Idee van 'n kuiltje, wat schelpen bij elkaar gesnord, de eieren daarop en... klaar is Kees. De eieren zijn licht van tint, met donkere vlekjes, en al dadelijk kleiner dan die van 't gewone *vischdiefje*, (*middelstern*), waarvan de grondtoon varieert tusschen soms zuiver groen; 'n bruin, ook natuurlijk met de noodige vlekjes. Ook deze *stern* broedt hier en daar koloniesgewijze, zelfs midden tusschen 't *dwergstern*-domein in. Nestholte en schelpen als voorgaande soort, alleen prefereert zij ook wel eens wat takken en groen (zie afb. hieronder) of legt heelemaal maar op de meer binnenwaartsche, begroeide kopjes. Een voltallig legsel bestaat meestal uit drie eieren, evenals dat van de *dwergstern*. In bijna alles is zij haast een vergroote uitgave van deze laatste, doch de snavelpunt is zwart, evenals de sierlijke pruik.

De afbeelding op het midden van deze bladzijde vertoont het legsel van den ook op den Hoek broedenden *strandplevier*.

Het bestaat uit mooie, dicht gespikkelde, nogal donkere eitjes, verder is het hier ook alweer „'n kuiltje en wat schelpen”, wat 't nest betreft. Wij vonden er op meer begroeid terrein, doch ook een legsel voor de helft onder het zand — of dit toeval was? Het alleraardigst, watervlugge, ietwat bontgekleurde vogeltje kan verbazend snel rennen, wat 'n allergrappigst gezicht is.

Een van onze allerinteressantste en mooiste vogels is wel de *kluit*. Deze zwart-witte strandlooper, met z'n eigenaardig naar boven gebogen snaveluiteinde, waarmee hij zoo behendig verschillende waterdiertjes uit 't slijkerig nat weet weg te maaien, is vrijwel een Hollandsch unicum, waarmee ik wil zeggen, dat hij, wat Europa betreft, vrijwel alleen in Holland in behoorlijk aantal broedt. Hoewel 't hem hier gelukkig goed gaat, schijnt hij 't op den „Hoek” de laatste jaren op de begroeide gedeelten niet zoo erg meer voorzien te hebben. Men heeft 't er hem klaarblijkelijk met al die groote gezelschappen wat lastig gemaakt, althans verscheidene leggen hun eieren tegenwoordig meer op 't strand. In dat geval vervangt hij de weinige grassprietjes, die hij anders bij elkaar pleegt te rapen (zie de afb. op blz. 298), dan ook maar door schelpen. De drie of vier bonte eieren zijn kleiner dan die van bonte *Piet* en iets meer peervormig, ook ontbreken de streepjes. Zijn geluid kluut — kluut klinkt helder en melodieus.

De afb. boven op blz. 299 verraadt U, dat ook de veld- of akkerleeuwerik zich op „den Hoek” niet onbetuigd laat. Het

steekspel, de *kemphaantjes*, met hun prachtige hals-kragen; d.w.z. die hebben alleen de mannetjes in den lentetijd. 't Vechten doen zij uit puur plezier en dikwijls zonder dat de wijfjes er bij zijn, ja sommigen maken al diezelfde kapriolen in hun eentje.

door dichters zoo vaak bezongen, U allen zeker bekende vogeltje, dat al vliegend, in de lucht zijn heerlijke trillers en fluittonen uitjubelt, bouwt maar een heel eenvoudig, simpel nestje op den grond, waar de aardkleurige, bontgekleurde eitjes soms al heel vroeg in 't voorjaar te vinden zijn (meestal 6).

Naast veel nachtegaalgekwel laat verder het weemoedig merelenlied ons hier evenmin in den steek. Men ziet 't aardige nest met eieren (deze zijn groenblauw met rossig-bruine vlekken) van deze *zwarte lijster* op blz. 299, beneden. BATO.

Het Motorrijwiel van Otto Patent.

MIJN vriend, Otto Patent, is de zoon van een welgesteld koopman te....., volontair ten kantore van den notaris en bovendien een geniaal knutselaar. Zijn proeven met zelfbedachte elektrische toestellen, die meermalen de stoppen der electriciteitsmeters ten huize zijner hospita en der naaste burendeden dóórsmelten, zijn door het geheele dorp befaamd. Het „experiment.” kan ik u verzekeren, heeft zijn volste belangstelling, even als de mijne.

— Och, ja..... pleegt hij meermalen in wijsgeerige berusting op te merken, — de oude heer wil nu eenmaal, dat ik studeer en dan heb je als zoon te gehoorzamen.—

Toch betwijfelen velen of de oude heer Patent wel ooit zijn zin zal krijgen, en de notaris is van die twijfelaars de meest pessimistische.

Overigens is Otto een alleraardigst jongmensch: vroolijk, opgeruimd, hartelijk, enz. Doch hij heeft één zeer groot gebrek: hij is n.l. bezeten door een haast waanzinnig verlangen naar een motorfiets.

Er kan geen motor passeeren of hij kijkt haar — neen, lezer, ik bedoel niet de alleraardigste duopassagier, hoewel Otto voor zijn jeugd een werkelijk enthousiast bewonderaar van leuke beenen is, doch den motor — in verslonden aandacht na. Elke acte, hoe interessant of ingewikkeld ook, laat hij ervoer in den steek; zelfs van zijn bord ziet hij op en loopt naar het raam..... Eens droomde hij 's nachts een motor te bezitten, doch het noode

ontwaken, door een driftig ratelenden wekker, bracht in den killen ochtend wreede ontzuivering.

Het gesprek kan loopen over politiek, duurte of andere belangrijke onderwerpen, de motor keert er even zeker en onafwendbaar in terug, als het hoofd van Karel I in het boek van mijnheer Dick. Dan spreekt Otto opgetogen over tweeën viertact, carburator, kickstarter, Simplex, Indian, H.D. enz. Hij onderscheidt de merken op het gehoor met een zekerheid, die zijn leekenvomgeving versteld doet staan. Hij herkent, als de vogels aan hun zang, de motoren van dokter, veearts, korenkooper aan hun geroffel.

Ik vrees wel eens, dat het een ziekte zal worden, doch mijn

Foto Vredendaal.

NEST MET EIERN VAN DEN
STRANDPLUVIER.

NEST MET EIERN VAN HET VISCHDIEFJE.

lichtzinnige broer lacht zich tranen, wanneer Otto zijn loflied op den motor aanheft.

Het geval werd hopeloos, toen een verre vriend hem eens eenige K.M. meenam op zijn nieuwen Excelsior. Wel moest Otto ter beteugeling der emotie 'n glaasje water nuttigen, alvorens de rit kon aanvangen, doch hij straalde van trots toen de rijder hem zeide, dat hij zoo goed meewerkte in de bocht.

Maar zijn vader weigerde beslist hem een motor te koopen, wel begrijpend, dat op studie dan heelemaal geen hoop meer was.

Hoe nu? Toen vatte de knutselaar het brutale plan op er zelf een te maken.

Na een paar weken toonde hij me in het schuurtje achter de woning van zijn hospita, dat hij zijn atelier noemde, hoopvol, hoe ver hij reeds gevorderd was.

Uit een paar blikken sigarenkistjes, een oude carbidlamp, eenige gasbuisjes, een voetspomp en een electriche sigaren-aansteker had hij iets samengesteld, wat hij een motor noemde en te oordeelen naar de, zij het dan wat onregelmatige ontploffingen, kon het er wel een zijn.

Opgetogen wenschte ik hem geluk met zijn succesvollen arbeid, waarna we ons in utopische toekomstdroomen verheieven.

Op een Vrijdagmiddag ontving ik een kort briefje:

Hedenavond wordt het motorcycle, waarmee ik morgen naar..... (woonplaats van den ouden Patent) zal rijden, gemonteerd. Indien het je interesseert kom dan. Circa acht uur in mijn atelier. Otto.

Toen ik kwam was hij reeds druk bezig den motor met riemen en bindtouw in het frame van zijn fiets te bevestigen.

Door middel van een met haakjes benaaid band moest de kracht direct op de spaken van het achterwiel worden overgebracht. Dit scheen me een zoo ingenieuze vereenvoudiging, dat ik den uitvinder grooten lof toezwaaide.

Op standaard, waarvoor de naar beneden omgeklapte bagagedrager prachtig fungeerde, werd proef gedraaid. De machine liep keurig. Wel scheen me het aantal om te draaien kraantjes verwarrend groot.

— Rijd de straat eens op, spoorde ik hem opgewonden aan

— Neen — zei hij vastbesloten — hoe graag ik het ook deed, maar met het oog op het effect is het beter tot morgen te wachten.

Met begrijpelijken trots toonde hij me zijn verdere uitrusting: 'n magnifieke oliejekker, 'n nieuwe, buitengewoon grote pet, beenkappen en een stofbril.

In verheven stemming scheidden we dien avond.

— Jij moogt er ook eens op rijden, — beloofde Otto edelmoedig.

Toen ik Zaterdagmiddag op het afgesproken uur Otto's huis naderde, zag de dorpsstraat zwart van de menschen.

— Hela, — riep Patent me reeds uit de verte toe — maak wat an. Het wachten is op jou!—

Een nieuwsgierig ginnegappende menigte drong om het motorrijwiel. Voor de dorpselite: notaris, burgermeester, den zeer omvangrijken pastoor en mij, waren stoelen uit de mooie kamer van de hospita op het trottoir gereed gezet.

Otto Patent zag er onmiskenbaar sportief uit, al vond ik dan, dat de stofbril niet flatteerde. Zijn enorme pet stond kranig, achterste voren, de jekker glansde prachtig in het warme zonnetje, de lichtbruine beenkappen omsloten zonder moeite de weinig ontwikkelde kuit van den sportman.

— Ziezoo, — zei Otto, zodra ik zat, — daar gaat ie — en hij begon aan zijn talloze kraantjes te wroeten, totdat een ronkend geluid ontstond, afgewisseld door hevige explosies.

'n Geur van olie en benzine, benevens een dikke blauwe damp, omhulden hem.

— Hoor je hoe prachtig hij aanslaat? riep Otto mij met kennelijken trots toe.

Doch in het volgende oogenblik bleek, dat alles toch niet zoo perfect in orde was, als wij meenden. Want op het aller-onverwachtst stooft het motorrijwiel met zijn onthutsten rijder achteruit. Caramboleerend tegen den dikken buik van den pastoor, die kantelde, en een boom aan de overzijde van den weg, verdwenen motor en bemanning in de sloot naast het huis.

Een bange kreet ontsteeg der verzamelde massa. Doch als de kop van een monsterachtigen kikvorsch dook het bestofbrilde hoofd van den motorrijder op uit het groene kroos.

— Dat was de terugslag — riep Otto, nauwelijks boven, geruststellend mij toe.

Het moet wel zoo geweest zijn.

Gedienstige handen brachten rijder en machine spoedig op het droge. Teleurgesteld, druk het ongeval van den schrik en het natte pak besprekend, trok het publiek af.

Diep bedroefd begaf ik me huiswaarts. En toch was er welbeschouwd, meer reden tot verheuging dan tot droefenis, want het motorrijwiel had zeer beslist *gereden*; weliswaar den verkeerden kant op, maar is dit niet een kwestie van zeer relatieven aard? Toch bleef ik onrustig, tot ik Zondagmiddag een kattebelletje ontving, dat alles ophelderde.

— Motor achterste voren in het rijwiel bevestigd, ziedaar de reden van het ongeval. Zaterdag a.s. nieuwe proefrit. Patent.

Ik moet eerlijk bekennen, dat er die week van mijn werk weinig terecht kwam. Mijn geest zweefde steeds om het motorrijwiel en in groeiend ongeduld verbeidde ik den Zaterdagmiddag.

Eindelijk was het zoover. Ditmaal was ik de eerste toeschouwer en ik spoedde me naar Otto's atelier. Zenuwachtig onderzocht ik het rijwiel; alles was patent in orde. De motor sloeg gemakkelijk aan en het wiel draaide den goeden kant op. Met ons beiden reden we behoedzaam de machine de straat op. De elitestoelen bleven ledig, doch het mindere publiek verzamelde zich in nog

grooieren getale dan de vorige maal.

Onder ademlooze stilte nam Otto op den motor plaats. Ik klappertandde van de zenuwen, doch hij verrichtte doodkalm de vereischte handgrepen. Daar sloeg de motor aan. Het daverend geroffel weerkaatste tegen de huizen en steeg op in de stille Zaterdagmiddaglucht. Het was een verrukkelijke en machtige muziek, waarop mijn geest zich hemelhoog verheief.....

Doch op hetzelfde moment, dat de motor op gang geraakte, geschiedde er een ontzettende explosie. Van alle kanten stroomden de menschen toe om te zien, wat er aan de hand was.

— Bolsjiwieke — mompelde er een, waarop de commandant der burgerwacht verbleekte en een bakvisch „zalig” murmelde.

Toen de rook optrok, hing de stofbril aan den overkant van de straat in een pereboom, de vervaarlijke, nieuwe pet lag in de dakgoot en mijn vriend zat, geheel zwart van gelaat en met geschroeiide wenkbrauwen, plat op den grond, daar, waar zoolven het motorrijwiel stond.

— Kortsluiting — constateerde Otto deskundig, stond op en begon de fragmenten bijeen te scharrelen.

Het frame hing om den hals van een al te nieuwsgierigen slagersjongen, de wielen waren circa een K.M. in tegen-gestelde richting weggehoepeld. Het zadel was door het open raam in het salon van den dokter terecht gekomen en in mijn linkerbroekzak ontdekte ik de bougie. Doch van den

NEST MET EIERN VAN DE KLUIT.

Foto Vredendaal.

NEST MET EIEN VAN DEN
VELDLEEUWERIK.

eigenlijken motor vonden we niets terug.

Ik was geheel in de put, maar Otto bleek in 't minst niet ontmoedigd: — Maandag begin ik aan een nieuwe, — zei hij en ging naar zijn atelier.

G. BRUNINK.

HOE DE DIEREN SPREKEN

30)

DOOR WILLIAM J. LONG.

Met toestemming van den schrijver vertaald door S. CILIA STOFFEL.

HET tweede dat ge moet weten en u herinneren als ge er op uittrekt om te zien, is, dat gevoelige schepsels er niet van houden te worden bespied, en onrustig worden wanneer ze merken dat er een paar oogen aandachtig op hen gevestigd is. Het schijnt dat wij zelf iets van die oude, dierlijke erfenis behouden hebben, want er is niets dat zoo zeker onze ontsteltenis opwekt wanneer we verlegen zijn, of ons tart wanneer we kalm zijn, of ons boos maakt wanneer we strijdlustig zijn, als dat er een vreemdeling iedere beweging van ons gadeslaat, terwijl wij ons rustig met onze eigen zaken bemoeien. Het feit dat we de reden voor onzen onrust, of onze geprikkeldheid, of boosheid niet onder woorden kunnen brengen, overtuigt ons des te meer dat er een reden is, maar een onverklaarbare, en die is: ons ingeschapen recht met rust gelaten te worden.

Dit natuurlijke en onvervreembare recht (dat de samenleving in het algemeen belang beperkt en dat verenigingen die hervorming beogen met innig genoegen met voeten treden) helpt ons misschien begrijpen, waarom het dier verontrust wordt wanneer het merkt dat we het aandachtig bespieden. Vóór alles, wenscht het met rust te worden gelaten; daaraan hecht het nog meer dan aan zijn voedsel; en ons oog kan zijn rust, zijn zelfvertrouwen, zijn gevoel van veiligheid evenzeer verstoren, als een geweer dat ge op hem afschiet, of een vuur dat ge aansteekt in zijn geurige gebied.

Ge hoeft maar even na te denken om te begrijpen waarom onze blik zelfs al hinderlijk kan zijn. Als een roofdier een hertebok ziet dien hij vangen wil, hoe gaat hij dan onveranderlijk te werk? Eerst verstopt hij zich, dan kruipt hij of loert hij of wacht hij af, terwijl hij aldoor zijn oogen op het slachtoffer gevestigd houdt en elke beweging met wreede begeerte bespiedt, tot het oogenblik komt om te springen. Hieruit volgt al heel natuurlijk dat hetzelfde roofdier, wanneer het andere oogen op zichzelf gevestigd vindt, wel weet wat die blik beteekent, dat er gauw een toegrijpen zal volgen; en hij voorkomt dien sprong door te maken dat hij wegkomt. Of de hertebok, wanneer hij eens aan den greep van een wild beest ontkomen is, zal zich zijn ervaring herinneren, als hij een volgende keer merkt dat hij het voorwerp van bespieding is en er aan ontvluchten als aan elke andere onaangenaamheid.

Of deze daad het gevolg is van instinctief weten of van overleg is hier van geen belang: laat de psychologen zich daar druk over maken. Daar we er in onze ziel een ingeworteld afkeer van hebben om te worden bespied, zullen we waarschijnlijk met een instinct te doen hebben, dat sterker is in een dier dan in den mensch; maar het feit, niet de verklaring er van, is belangrijk. Het zit 'em eenvoudig zoo, dat in 't wild levende dieren niet kunnen uitstaan bespied te worden; en ge begint daar wat voor te voelen, als ge let op de oogen van een sluipende kat, met dien vreeselijken gloed er in net voordat zij toespringt. In een spiedend oog is altijd min of meer iets van dien gloed; we kunnen hem zien gloeien of glimmen onder de toegeknepen oogleden van een mensch eer hij snel iets gaat doen; en het is 't ontvonken van dat gevaarlijke licht, dat een gevoelig wezen verwacht en vermijdt, wanneer het merkt dat ge hem bespiedt.

Hebt ge ooit in de bosschen een oude mannetjes patrijs gevolgd met de bedoeling hem te doden? Zoo ja, dan hebt

ge een levend beeld van de waarheid, die ik theoretisch heb uitgelegd. In de buurt van onze steden is de patrijs (het gekraagde hazelhoen ¹⁾ heel schuw en vliegt weg zoodra wij aan komen; maar in de diepe bosschen kent hij bijna geen vrees. Zelfs wanneer ge op een koppel van die vogels loopt, ze zoo'n schrik op 't lijf jaagt dat ze hun kalmte verliezen, zullen ze meestal de boomen inglippen en zich doodstil houden. 't Is dan moeilijk ze te vinden, zoo mooi zijn ze in overeenstemming met hun achtergrond; en als 't jonge vogels zijn, zullen ze zich nog stil houden nadat ge ze ontdekt hebt. Sedert ze hulpeloze kuikentjes waren hebben ze er op vertrouwd, dat roerloos-zijn hen verbergen zou; het helpt hen prachtig, veel beter dan wegvluchten voor sterker vijanden; en ze hebben de gewoonte heel sterk, evenals jonge eenden en ander vogelwild voordat ze geleerd hebben zich op hun vleugels te verlaten. Maar als ge op een ouden mannetjes-patrijs loopt, hebt ge met een vogel te doen die ondervinding aan instinct paart, en die even goed weet wanneer hij zich roeren moet, als wanneer hij zich stil moet houden. Hij verdwijnt uit 't oog zoodra ge uw geweer opheft; wanneer ge hem volgt stormt hij weg op gonzende wieden en vliegt schuin naar boven in een boom ergens ver weg het bosch in. Ge hebt opgelet waar hij is neergestreken, ge tracht hem te vinden, ge sluipt als een kat om zijn schuilplaats, loert in elken boomtop, dat ge er een stijven nek van krijgt. Ge zoekt misschien wel een half uur vergeefs naar hem; plotseling, daar hebt ge hem, en — br-r-r-r! verdwenen is hij. Het malle is dat hij zich stil houdt zoolang ge hem niet kunt vinden; geen veertje beweegt, geen pootje verroert zich of geen ooglid knipt er ook maar, wanneer uw blik zonder iets te zien over hem heendwaalt; ge kunt hem opgeven, heengaan, en nog blijft hij roerloos; maar niet zoodra hebt ge hem gezien, of 't is alsof hij 't weet, en in een oogwenk is hij aan den haal. Dat is niet een ondervinding op zichzelf of een toevallige, maar een kenschetsende; ieder die in de bosschen thuis is en er met een geweer op 't gekraagde hazelhoen gejaagd heeft, zal glimlachen als hij u zegt: „Dat is zoo; maar een verklaring weet ik er niet voor.”

Het derde voor onze kennis van de bosschen, waar we straks een goed gebruik van zullen maken, is, dat vogels en andere dieren in den natuurstaat een levendige belangstelling hebben voor elk nieuw of vreemd ding dat ze ontmoeten. Wel verre van in een voortdurende strijd om 't bestaan te zijn gewikkeld, zooals de boeken ons verkeerd inlichten, is hun leven vol vrijen tijd; ze hebben urenlang om uit te rusten of te spelen of rond te zwerven, en in dezen vrijen tijd hebben ze wel 't meeste plezier in hun leven door aan hun nieuwsgierigheid te voldoen. Mij dunkt dat ook in dit opzicht de meeste menschen nog natuurwezens zijn, want waar een menigte menschen bijeen is kunnen we ze de halzen al even gauw laten rekken als bij de eerste de beste troep eenden of rendieren.

Zóó sterk is het onderzoekend instinct van een dier (want het is stellig een instinct, de grondslag van elke opvoeding, en zonder dit zouden we dwazen zijn en niets leeren), dat het er graag zijn spel of zelfs zijn eten voor zal laten om elk nieuw ding te onderzoeken dat zijn aandacht trekt. Ik spreek nu niet van dingen om bang voor te zijn, die het boschvolkje waarschijnlijk wel degelijk schrik aanjagen, maar van aardige of onschadelijke of aantrekkelijke dingen, zooals het herhaaldelijk geflikker met een kijker of het regelmatig zwaaien

¹⁾ Bonasia Umbellus.

Foto Vredendaal.

NEST MET EIEN VAN DE MEREL.

met een zakdoek of een gefloten wijsje, die het wilde goede gewoonlijk doen naderen met naar voren gespitste ooren en oogen waarin vragen staan. In één woord, voor zoover ik de dieren heb waargenomen, mist het nooit of hun eerste of natuurlijke houding ten opzichte van elk nieuw voorwerp, tenzij het angstwekkende geuren verspreidt of met een vijandige bedoeling op ze afkomt, is nieuwsgierig en niet vreesachtig.

Een bewijs voor dien algemeenen trek is het me, dat de in het wild levende dieren als ik ze niet voorzichtig nader, wel dikwijls wegvluchten, maar van de honderden, die bij mij gekomen zijn wanneer ik me rustig hield in de bosschen, verrieden ze alle zonder uitzondering duidelijk door hun doen, dat ze er dolgraag achter zouden komen wie of wat ik toch was. Jonge dieren zijn nieuwsgieriger dan oude, want ze moeten nog alles leeren en ze zijn gemakkelijk te lokken; maar de ouderdom kan hun verwondering over de wereld niet dooven, en ik heb nog nooit toevallig een oude hinde ontmoet, neen, en geen taaien, ouden mannetjeseland, of ze kwamen naderbij om me op te nemen als de gelegenheid er toe geboden werd. Van de grooteren onder het boschvolkje is Mooween de beer misschien het minst nieuwsgierig; toch kwam een oude beer eens zóó dicht bij me, met zijn oogen een vraag- en zijn neus een uitroep teeken, dat ik hem had kunnen aanraken eer zijn nieuwsgierigheid voldaan was, en verscheiden malen, als ik de boschbessenvelden bespiedde, hebben een berin en haar jongen een lichte beweging van me opgemerkt en hun smulpertij in de bessen er aan gegeven, om zoo dicht bij me te komen dat het me vrij onbehaaglijk werd. Zoo van vlakbij is een oude berin eenigszins onberekenbaar. Gewoonlijk rent ze in plotselingen schrik weg; maar mocht ge tusschen haar en haar jong in komen, en het onbehouden kleine ding het uitjammeren alsof hij verschrikt was of alsof ze hem pijn hadden gedaan, dan kan ze opeens woedend worden en gevaarlijk zijn voor een ongewapend mensch.

Uit wat we geleerd hebben blijkt duidelijk, dat wie een wild dier ontmoet, zich lichamelijk en geestelijk rustig moet houden, en dus partij-trekken van zijn nieuwsgierigheid! Dit is heel gemakkelijk als hij u toevallig in rust aantreft, want dan heeft hij er zijn zinnen op gezet om een en ander over u te weten te komen eer hij heengaat; maar zelfs als hij u op de been treft, kunt ge nog een mooie kans hebben, als ge maar blijft waar ge zijt en geen vin verroert zoolang hij kijkt. Bedenk dat ge, zoolang ge roerloos blijft, een raadsel voor hem zijt; dat ge slechts dan verder moogt gaan als zijn kop is afgewend, en dat ge nooit regelrecht op eenig dier af moet loopen, maar op zij, alsof ge hem goed de ruimte wilt geven om voorbij te gaan. Wanneer ge van stand of houding moet veranderen terwijl hij kijkt, beweeg u dan voorzichtig en heel langzaam, vermijd elk blijk van haast of zenuwachtigheid. Wanneer hij na een scherp blik verdwijnt, wees dan maar zeker, dat 't een oudgediende is, die eerder menschen gezien heeft, en blijf stilletjes waar ge zijt. Tien tegen een hebt ge de kans dat hij terug zal keeren om nog eens naar u te kijken, zoodra hij maar meent dat hij onzichtbaar is. Het is altijd in uw voordeel (want gij hebt de beste oogen), dat een dier de gewoonte heeft zich te verbergen, en zoolang ge maar den schijn aanneemt hem niet te zien, is hij zeer geneigd te meenen dat hij onzichtbaar is.

Zoo'n handelwijze gaat vooral goed op tegenover alle leden van de hertenfamilie, met hun onverzadigbare nieuwsgierigheid; maar doet bijna even goede diensten tegenover roofdieren, die soms zoo verbaasd zijn een onbeweeglijk mensch te ontmoeten, dat ze dikwijls voor hem zullen „staan”, op een manier die aan een setter doet denken, als hij voor een houtsnip staat. We houden den vos, bijvoorbeeld, voor het listigste dier dat er is; evenals het poppenkleermaakstertje in „Onze Wederzijdsche Vriend” schijnt hij te zeggen: „O, ik ken je listen en lagen wel”; en toch heb ik op goede speursneeuw verscheiden vossen in hun dagleger opgespeurd, en heb gemerkt, dat ze op weinig uitzonderingen na op dezelfde halfverbaasde, halfnieuwsgierige manier handelen. En dat gaat dan zoo:

Terwijl ge ver voor u uit het keurige spoor afkijkt, vangt ge plotseling een glimp op van oranje-geel, heel warm tegen het koude wit van de sneeuw, dat u verraadt waar Eleemos, de slimmerd zooals Simmo hem noemt, op een warme rots of boomstomp ligt opgerold met den winterzonnenschijn lekker op zich. Nu moet ge 't spoor verlaten, alsof ge 't niet volgde, en op geruischlooze voeten voortgaan tot de vos zijn kop opheft; „verstijf” dan waar ge staat. Wanneer het een zwerfende vos is (dat is er een die hier buiten zijn eigen gebied is komen jagen) of een oudgediende, die al te veel heeft gezien van de menschen en hun lagen, zal hij wegschuilen en niet meer zichtbaar worden, maar als 't een gewone, jonge vos is, vooral een jong dat zijn eerste winter beleeft, zal hij bijna zeker dat rare, onbeweeglijke ding, dat er niet was toen hij ging slapen, onderzoeken. Nadat hij een poosje voor u gestaan heeft, glipt hij 't naaste kreupelhout in, zonder zijn kop uw kant uit te keeren, maar u onderwijl scherp opnemen uit het hoekje van zijn gele oogen. Wanneer hij zich voor uw blik verborgen waant, loopt hij in een kring, om lucht van u te krijgen; en aan een van beide kanten zult ge hem twee of drie keer goed even te zien krijgen, eer hij wegdrijft — lijkt het wel, zoo licht snelt hij voort — om een ander dagleger op te zoeken. Het laatste wat ge van hem ziet toont u een sluw, nieuwsgierig diertje, dat zichzelf volkomen beheerscht; maar wanneer hij verdwijnt merkt ge een zenuwachtige, trillende, wapperende beweging van zijn groote pluim op, die hem verraadt zooals een staart een hond verraadt, en die verklapt dat Eleemos in hevige opgewondenheid verkeert of ergens geen weg mee weet.

Beter dan luidruchtig door de bosschen te zwerven op zoek naar wild, is het stil te zitten en het wild naar u toe te laten komen — een schikking die u op uw gemak brengt, en tegelijkertijd het dier aanmoedigt om zonder verschrikt te worden aan zijn nieuwsgierigheid te voldoen. Op deze manier ziet ge misschien niet zooveel vogels of andere dieren, maar de paar die ge er ziet, zult ge dan ook van veel meer nabij waarnemen; en een enkele nieuwsgierige gaai kan u meer van de natuur leeren dan alle vogelboeken ter wereld.

(Wordt vervolgd).

Foto Stehouwer.

AVONDRUST IN 'T HOLLANDSCHE POLDERLAND.

VOSSEN-SPEURZIN.

In verband met de in het artikel „Hoe de dieren spreken” aangehaalde gegevens omtrent den speurzinn der vossen, die een verloren wijfje spoedig terugvinden, moet ik hier een voorval verhalen, dat hunne schitterende ziensgave in 't licht stelt en voor welks waarheid ik borg sta.

Een tiental jaren geleden groef men bij het Siebengewald, een Limburgsch dorp aan de grens bij Goch gelegen, een nest met drie vlugge, jonge vosjes uit. Van de oude vossen was niets te bespeuren. Men deed de jongen in een zak, legde ze op een kar, die gereed stond en voer er mede door de heide langs het kasteel Blijenbeek naar 't dorp Afferden aan de Maas, ongeveer twee uur ver. De gravers en de voerman waren dadelijk op de kar gaan zitten en er niet afgeweest. In het dorp werden de vosjes in een groote, gemetselde kippenkooi met draad omspannen, gezet en goed verzorgd. Maar drie dagen later was het, of er een hond beproefd had, een gat te graven tegen het fundament der kooi. Men wierp het dicht en dacht er niet verder over. Tot den vijfden dag 's morgens bleek, dat een nieuw hol gegraven was onder de steenen dóór tot in het hok en de vosjes pardoes alle drie verdwenen waren.

De oude vossen hadden — ja, hoe, wie weet dat? — het spoor gevonden, en midden in het dorp in een tuin, de kooi, en hadden na een eerste vergeefsche poging den tweeden keer regelrecht tot in de kooi gegraven en de vosjes mede genomen naar hun vrij vaderland, de groote heide. Een meesterstuk! Voor mij en allen, die 't waarnamen, is deze vossentoeer steeds een onoplosbaar raadsel gebleven.

A. F. VAN BEURDEN.